

ECOURI DE CÂNT FRANCOFON

Traducere de Paula Romanescu

p o e z i e

CORECTBooks

ECOURI DE CÂNT FRANCOFON

Traducere de
PAULA ROMANESCU

Editura Virtual

2013

ISBN (e): 978-606-599-989-3

Avertisment

Acest volum digital este prevăzut cu sisteme de siguranță anti-piratare. Multiplicarea textului sub orice formă este sancționată conform legilor penale în vigoare.

Cuprins

ROUA UNEI LACRIMI	7
CUVÂNT ÎNAINTE.....	8
Guillaume APOLLINAIRE	9
PECETE.....	9
RĂMASUL BUN AL CAVALERULUI	9
NOAPTE PE RIN	10
CRAVATA	10
REGII.....	10
OGLINDA	11
INIMA	11
Henri BAUCHOU	12
EUROPA.....	12
PILAT	13
Marcel BEALU	14
ZEII.....	14
Pierre BÉARN	15
DE VORBĂ CU IUBIREA MEA (Fragment).....	15
Guy BÉART.....	17
UN MILIARD DE ANI-LUMINĂ	17
Yves BONNEFOY	19
ADEVĂRATUL NUME	19
ADÂNCA LUMINĂ	19
COPACUL	20
Alain BOSQUET	21
CUVINTE	21
Hélène CADOU	23
ILARIE VORONCA.....	23
Jean CAYROL	25
INSCRIȚIE PE ZID	25
DORMIȚI?	25
ROLUL POEZIEI	26
Aimé CÉSAIRE.....	27
NEGRITUDINEA MEA	27

Philippe CHABANEIX	29
SPRE NORD.....	29
ROȘIA ROZĂ.....	29
VRĂJITORII.....	30
Paul CHAMBERLAND	31
ȘI CE DACĂ?	31
Cécile CLOUTIER.....	32
DIN GREȘEALĂ	32
FÂNTÂNĂ	32
CEL CE SE SCHIMBĂ.....	33
Albert COSSERY.....	34
O ZI OBIȘNUITĂ	34
Bernard DADIER.....	35
ÎȚI MULȚUMESC, DOAMNE	35
ROUA CLARULUI DE GÂND.....	37
Anthony PHLEPS	38
VIN DINTR-O INSULĂ DE SOARE.....	38
Jean-Joseph RABEARIVÉLO.....	40
POEMUL.....	40
Jacques RABEMANANJARA	42
INSULA SILABELOR DE FOC.....	42
Hector de SAINT-DENIS GARNEAU.....	44
COLIVIE	44
EI M-AU UCIS	45
FĂRĂ DE SPRIJIN.....	46
ÎNSOȚIRE	46
Léopold Sédar SENGHOR.....	48
NU MAI ȘTIU CÂND	48
Jean-Baptiste TATI-LOUTARD.....	50
BAOBAB.....	50
Jean TARDIEU	51
SILOGISM.....	51
CEL CE CUNOAȘTE TOTUL	52
DIALOGURI ÎN ȘOAPTĂ	52
SONATĂ.....	53

CAPCANELE MEMORIEI	54
NATURA.....	54
LUMEA IMOBILĂ	55
EPITAF	55
PROCES-VERBAL	56
Paul VALÉRY	57
SYLFUL	57
PAȘII TĂI.....	57
Gilles VIGNEAULT	59
OAMENII ȚĂRII MELE	59
PODUL	60
BALIZA.....	60
PROVERBE AFRICANE	61
GHICITORI AFRICANE.....	62
ROUĂ DE SENIN.....	63
Max ELSKAMP	64
CÂNTEC VECHI.....	64
Boris GAMALEYA	66
NUMELE SĂU BETANIMEN	66
Roland GIGUÈRE.....	67
MÂNA CĂLĂULUI SFÂRȘEȘTE PRIN A PUTREZI.....	67
OMUL CU PAIUL	68
ȘI VOM DESCHIDE OCHII	68
Anne HÉBERT	69
IUBIRE.....	69
Anise KOLTZ	70
NIMIC NU-MI APARTINE.....	70
LUNA	70
APA CARE.....	71
Louise LABÉ	72
ÎNVII ȘI MOR... ..	72
Michèle LALONDE.....	73
SPEAK WHITE.....	73
Armand LANOUX	77
CINEVA.....	77

Omar EI MALKI	78
CEL CARE ȚIPĂ	78
Edouard J. MAUNICK.....	80
CUVÂNTUL 47	80
CUVÂNTUL 48	81
Jean Baptiste MUTABARUKA.....	82
AMINTIRE	82
Maxime N'DEBEKA.....	83
NOI SUNTEM MILIOANE	83
Emile NELLIGAN.....	85
SEARĂ DE IARNĂ.....	85
CLAR DE LUNĂ A GÂNDIRII	86
SIMT RĂTĂCIND.....	86
SERENADĂ TRISTĂ	86
Gérard de NERVAL.....	88
AURELIA.....	88
Jean ORIZET	90
ZICERI DESPRE O LUME ÎN FĂRÂME.....	90
Frédéric PACÉRE TITINGA.....	97
CÂND VA CÂNȚA COCOȘUL	97
Luc PERRIER.....	99
ORICINE-AI FI.....	99

**ROUA
UNEI LACRIMI**

CUVÂNT ÎNAINTE

Era în toamna anului 1993. Între 16-17 octombrie s-au reunit în Insula Mauriciu șefii a 47 de țări și comunități francofone pentru cel de al V-lea *Sommet de Francophonie*. Și tot atunci România a fost admisă membră cu drepturi depline în marea familie francofonă.

Și să nu uităm - cum am putea, - că în cultura franceză strălucesc stele de primă mărime între stelele unei spiritualități care au făcut din Franța o țară a luminii, stele care au înnobilit condiția de om, indiferent deasupra căror meridiane au strălucit pe cerul luminilor: Cioran, Eliade, Ionesco, Brâncuși, Anna de Noailles, Enescu și mulți alții.

Antologia de față urmează celei apărute în 1993 *FLORI RARE DE POEZIE FRANCEZĂ*, Editura Helicon, și își propune să reunească un număr (mult prea mic față de toți aceia care compun o lume din Cuvântul care ne-a fost lăsat de Dumnezeu - Iubire) de poeți în care se regăsesc întrebările majore cu care omul se confruntă din- totdeauna, întrebări la care niciodată răspunsuri pe măsură nu aflăm.

Sunt mult mai mulți cei ce în universul liric francofon aduc o notă aparte cântului neîntrerupt al rimelor, al albului neîntinat din clarul nesfârșit al gândului.

PAULA ROMANESCU

FRANȚA

Guillaume APOLLINAIRE (1880-1918)

Acest italian-polonez a devenit unul din marii poeți francezi, critic, prieten cu pictorii suprarealiști, novator de stiluri poetice. Precursor al suprarealismului și promotor al cubismului. Poezia sa e caracterizată prin lirism și suplețea expresiei. Volume reprezentative *Alcools* (1913). *Calligrammes* (1918).

PECETE

Sunt sclav pecetei toamnei. Fructele îndrăgesc
Plecând, iar pentru floare disprețu-mi umple vrerea;
Îmi pare rău de orice sărut ce-l risipesc,
Sunt nuc bătut, cu roade, ce-și plânge-n vânt durerea.

O, anotimp, tu - toamna-mi eternă și mentală.
Iubitele de-aft' dată îmi răscolesc de zor
Pământul, cu mâini tandre.
Soția îmi e umbra tăcută și fatală,
Cocorii-n astă seară-și încep ultimul zbor.

RĂMASUL BUN AL CAVALERULUI

O, Doamne; ce frumoasă-i lupta
Prin cântece și chefuri pline!
Am lustruit inelul, iată,
Vântul se-amestecă-n suspine

Adio. Un ultim om călare
Dispare-ntr-un vârtej deodată
Murind. Ea râde-n depărtare
De mult surprinzătoarea soartă.

NOAPTE PE RIN

În cupa-mi plină vinul ca flacăra scânteie
Un barcagiu c-un cântec lin apele mângâie
Și zice că odată, sub lună, o femeie
Sau șapte-și storceau părul verde și lung până-n călcâie.
Cântați mai tare-n juru-mi, jucați în hore ronde
Să nu mai aud cântul acestui barcagiu
Aduceți-mi aproape mulțimi de fete blonde
Cu ochii goi și părul strâns— aur din târziu.
Rinul e beat când via în unda-i se-oglindește,
Aurul nopții cade tremurător și sus
Spre stele vocea se-avântă nebunește,
Zânele verii-mi sfarmă cupa-n hohot de râs.

CRAVATA

Cravata
Sufocată
Pe care-o porți
Om dintre cei subțiri
Cu care te gătești
Scoate-o
De vrei să și respiri.

REGII

Regii ce mor
Pe rând în roua dimineților
Renasc ușor..
În sufletul poezilor.

OGLINDA

În astă-oglină surit fixat
Eu cel adevărat, cel viu
Cum numai îngerii se știu
Și nu cum luciul ei m-a reflectat.

INIMA

Resfrântă
ea inima mea
c-o flacără se-aseamnă.

FRANȚA

Henri BAUCHOU
(n. 1913)

Cultivă o poezie în care fraternitatea - această poveste ca lumea de veche - seamănă cu o melancolică acceptare a înfrângerii. *Geologie* (1958). *Escalier bleu* (1964).

EUROPA

Generația aceasta se aseamănă cu
copiii care se zbat neîncetat
Tot reluând a mia oară un cântec plicticos,
un cântec acid, vechi, răsuflat.
Din flaut ți-am cântat dar să dansezi de ce n-ai vrut?
Cântări mereu ți-am fredonat
dar nici să plângi tu nu ai vrut.
De ce n-ai vrut să câști când dorul
Să-l spui vedeai că nu se poate?
De ce n-ai vrut să joci pe drumul
Ce duce ne-abătut spre moarte?
Nici nu-ndrăzneam să vă privim
Doamne, ce mândră-i tinerețea;
Nici nu-ndrăzneam să v-auzim
Și ne-a ajuns greu bătrânețea.
Copiii au îmbătrânit pașii le sunt îngreunați de parcă
În drumul lor de tainic labirint
Un soi de alcoolism îi tot încearcă
Și cântă la răspântii o cântare
ce seamănă cu tânguiri de flaut.
Unde se duc? Afla-vor vreodată

În limpezi zori calea nebănuită
În care vechea temere se-arată?

PILAT

Precum miniștrii-mbătrâniți în vechi păcat
La fel tot repeta abilul Pilat, fin diplomat:
Ce-i viața omului? Nimic. Un drum ce duce nicăieri
Un drum pe care fără veste
Îl rătăcești oprindu-ți pașii
Într-un cătun fără poveste.
Imperiile-s efemere cât frica-n lume stăpânește.
Ce-i viața omului? Un teatru în care noi, sărmani artiști
Printre decoruri prăfuite ne strecurăm de-atâtea oți
Când lampagii intră-n scenă,
când trec răsând măturători.
Cine să vină să ne-asculte?
Jucăm un roi atât de trist,
Cine cu-n zâmbet să-ndulcească
 amarul vin al vreunui mașinist?
Iată și stupii-n care omul doarme
Iată roiul de îngeri onaniști,
Neliniștea lui Petru, tulburarea
De a-l fi renegat amar pe Christ
Iată zorii de brumă, iată și focul stins,
Cât de absurd e totul. Ce înseamnă exist?
Pilat cu grijă mâinile își spală
Spunând că adevăru-i mult prea trist.

FRANȚA

Marcel BEALU (n.1908)

Poet romantic, suprarealist, surprinzător, ca poezia însăși.

Mémoires da l'ombre (1944), L'expérience da ta mit (1945), Poèmes en vers(1958), L'Amour me cèle celle que J'aime (1962).

ZEII

Tot ceea ce știm
Chiar noi am inventat
Dar zeii ne ascultă
'N tăcere necurmat
Ca niște păsări bete
În juru-ne rotind
Pe vântul de pucioasă
Când aripile-ntind
Și ezităm deodată
Flacăra în pârjoluri
Și ne topim în jarul
Nestinselor simboluri
În care pierdem ne-ncetat
Tot ce-am știut vreodat'.

FRANȚA

Pierre BÉARN

(n. 1902)

Născut la București. Împătimit călător prin lume. marinar de cursă lungă pe marea cu numele de viață.
„Bolnav» mereu de iubire. *Couleurs d'usine* (1952). *Dialogues de mon Amour* (1956) etc.

DE VORBĂ CU IUBIREA MEA
(Fragment)

Un cuib de păsări nou născute ce cântă,

acesta-s eu, Iubire,

Un cuib de păsări care-și cată

aripi în boarea de mătase

din mângâierea ne-nțeleasă a vântului

Un cuib ce s-ar dori uitat.

Iubire, fii îndurătoare cu păsările care încă,

Ce-i zborul n-au aflat. [...]

Prezența ta e un tumult fără nici umbră de ecou

Absența ta mă pustiește

Sunt ca un pom lipsit de ramuri

Când tu nu ești mă prăvălesc

În veșnicia-n care-n treacăt

M-ai invitat c-un simplu gest

Și-aștept, aștept fără-ncetare

Semn pentru o nouă plecare. [...]

Ți-e mâna într-a mea dar tu, tu unde ești?

Port după mine umbra-ți, fantoma ca de fum

A ce a fost odată incediul 'nalt, nebun

În care-am ars de doruri amândoi

Nu-mi mai ești prizonieră Eu evadez din noi
Victorios mă simt, Tu - refuzată vrere
Dar tot ce ne-nconjoară-i
ne'nvinsă înviere.

FRANȚA

Guy BÉART
(n. 1926)

Poet. compozitor, interpret. *Poezii*(1968).

UN MILIARD DE ANI-LUMINĂ

De-ar trece un miliard de ani-lumină
Iubirea noastră va muri cumva
Sau va luci cât viața o să țină
Sau cât pe boltă soarele va sta?

Din depărtări steaua de gheață
Ne urmărește cu ochi vii.
Va rezista raza-i semeață
Cât infinitul din țării?

De-ar trece un miliard de ani-lumină
Focul iubirii strâns în amândoi
Va devora materia prea plină
Ce nu cunoaște drumul înapoi?

Știu, timpul va strivi-n nisipuri
Culorile în cruđu-i mers
Ștergând din lume orice chipuri
În orice colț din univers!

De-ar trece un miliard de ani-lumină
Vorba „mereu” va răsări în zori
Ca-n vremea de-nțelesuri mult prea plină
Când dragostea năștea în lume sori?
În care loc din care galaxie

Stau cei sărmani, cei puri, cei goi -
Izvorul ne-ntinat de apă vie
Din neștiute sterpe depărtări?

FRANȚA

Yves BONNEFOY
(n. 1923)

Visător și optimist, dur, dar în același timp sentimental incorijibil. *Ou mouvement et de l'Immobilité de Douve* (1953), *Hier régner désert* (1958), *Anti-Platon* (1962), *Pierre écrite* (1965) etc.

ADEVĂRATUL NUME

Castelului ce-ai fost îi voi spune Deșert,
Iar vocii tale Noapte; Absență chipului;
Gând vei cădea-n pământul în care nimic nu-i
Fulgerul ce te poartă îl voi numi Neant.

Să mori e un tărâm ce-l îndrăgeai.
Te-ajung. Din drumurile toate eterne neguri curg.
Dușman îți sunt și iată cum fără șovăire
Îți frâng dorință, formă, gând și alcătuire.

Te voi numi Război și-asupra ta-mi voi lua
Întreaga libertate ce lupta-mi poate da
Îți voi prinde în palme obrazii de-ntuneric
Când sufletu-n lumină cu fulgere-l desferec.

ADÂNCĂ LUMINĂ

Spre-a se ivi, lumină cea adâncă
Are nevoie de-un pământ trudit și înecat de noapte.
Flacăra cea mai vie din lemne-ntunecate se-nalță.
Și vorbeii, să se-nchege, îi trebuie mai mult
Decât nimicul. Mărginirea înalță maluri sterpe
Dincolo de orice cânt.